

2018-10-03

Gem 2018/0217

Till
Utbildningsdepartementet

En sexårig utbildning för läkarexamen

Sveriges läkarförbund ställer sig positiva till förslaget om en ny sexårig utbildning med anpassade krav för läkarexamen och att denna ska ligga till grund för läkarlegitimation. Vi anser att den föreslagna examensmålbeskrivningen i större utsträckning motsvarar hälso- och sjukvårdens långsiktiga behov. Vi vill dock framföra följande synpunkter.

Sammanfattning

- Det föreslagna målet att studenter ska visa sådan *kunskap* och *förmåga* som fordras för att få behörighet som läkare bör omformuleras och även innefatta *förhållningsätt*.
- Läkarförbundet välkomnar förslaget att kunskap om våld i nära relationer ska examineras. Vi anser dock att målet behöver omformuleras så att det innefattar *allt* våld i nära relationer.
- Målet om att diagnostisera de vanligaste sjukdomstillstånden bör omformuleras för att bättre anpassas till den medicinska verkligheten.
- Läkarförbundet anser det ska finnas möjlighet för läkarstudenter att få studiemedel för längre tid än sex år om särskilda omständigheter föreligger.
- Vi tillstyrker förslaget om att den som påbörjat läkarutbildningen enligt de äldre bestämmelserna så långt det är möjligt erbjuds att få examen enligt de nya bestämmelserna.
- Läkarförbundet är positiva till förslaget om längre sammanhängande perioder av verksamhetsintegrerat lärande (VIL) som lades fram i betänkandet För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning (SOU 2013:15). För att säkerställa att VIL-perioderna ger studenterna tillräcklig klinisk träning för att uppfylla målkraven krävs nära samverkan mellan universitet och landsting, samt tillräcklig bemanning av handledare.

- Läkarförbundet förespråkar tillsättning av ett rådgivande organ där universiteten kan möta sjukvårdshuvudmän och professionsföreträdare för att gemensamt skapa en ändamålsenlig tillämpning av examensmålen och säkerställa den kliniska kompetensen hos de legitimerade läkarna.

Målbekrivning

Läkarförbundet anser att de krav som ställs på AT-läkare även ska gälla inom ramen för den nya föreslagna läkarutbildningen. En central del av AT är att AT-läkaren utvecklar ett förhållningssätt utifrån ett vetenskapligt och humanistiskt sätt och som överensstämmer med etiska värderingar i samhället. Vi anser att det är viktigt att tydliggöra betydelsen av att förvärva ett sådant förhållningssätt inom ramen för den nya föreslagna examensbeskrivningen.

Läkarförbundet är positiva till att den nya föreslagna examensmålbeskrivningen utgörs av tre kompetensområden: "kunskap och förståelse", "färdighet och förmåga" och "värderingsförmåga och förhållningssätt". Alla tre områden är viktiga att examinera och vi anser att det bör återspeglas i det övergripande målet för läkarexamen.

Läkarförbundet föreslår därmed en ny formulering av det övergripande målet för läkarexamen:

"För läkarexamen ska studenten visa sådan kunskap, förmåga och förhållningssätt som fordras för att få behörighet som läkare."

Mål om våld i nära relationer

Läkarförbundet välkomnar förslaget att kunskap om våld i nära relationer föreslås som ett examensmål. Våld i nära relationer är ett allvarligt samhällsproblem som måste bemötas brett. Läkarförbundet är dock bekymrat över att förslaget i examensmålet prioriterar en viss form av våld i nära relationer. Läkarförbundet har svårt att se att ett sådant fokus skulle kunna bidra till t.ex. en jämlik vård. Samhällets arbete mot våld i nära relationer måste, liksom lagen, ta sin utgångspunkt i våldet mellan människor – inte mellan könen.

Läkarförbundet föreslår därmed en ny formulering av målet:

– "visa kunskap om ~~mäns våld mot kvinnor~~ och våld i nära relationer"

Vår föreslagna formulering innefattar kvinnors våld mot män, mäns våld mot kvinnor, kvinnors och mäns våld mot barn och våld i samkönade relationer. Ett annat alternativt till formulering är att man räknar upp alla former av våld i nära relationer.

Mål om att diagnostisera de vanligaste sjukdomstillstånden

Läkarförbundet föreslår en ny skrivning av målet:

”visa fördjupad förmåga att självständigt diagnostisera de vanligaste sjukdomstillstånden ur relevanta perspektiv såsom exempelvis patofysiologiskt och psykosocialt samt andra relevanta perspektiv och i samverkan med patienten handlägga dessa.”

Vi anser att ”samt andra relevanta perspektiv” inte tillför något i det här sammanhanget och att ovanstående föreslagen lydelse är bättre anpassad till den medicinska verkligheten.

Ikraftträdande och övergångsregler

Läkarförbundet är positiva till förslaget om att den som före den 1 juli 2020 har påbörjat läkarutbildningen enligt äldre bestämmelser har rätt att slutföra sin utbildning fram till juni 2029. Vi är också angelägna om att de studenter som påbörjat läkarutbildningen enligt de äldre bestämmelserna så långt det är möjligt erbjudas att få ta en examen enligt de nya bestämmelserna.

Konsekvenser för studenter

En sexårig utbildning i nuvarande studiemedelssystem, där maximalt sex års studielån och bidrag medges, riskerar att påverka studenter och den framtida läkarförsörjningen negativt. Sjukdom eller tidigare studier gör att studenter riskerar att stå utan ekonomisk försörjning. Läkarförbundet anser att detta medför en ökad risk för stress och oro bland läkarstudenter. I slutändan kan det innebära att studietiden behöver förlängas och genomströmningen av nyexaminerade läkare rubbas. För att säkerställa det framtida behovet av läkare krävs en jämn genomströmning, utan fördröjningar grundade på orsaken av otillräckligt studiemedel.

Läkarförbundet är därför *mycket angelägna* om att det ska finnas möjlighet för läkarstudenter att få studiemedel för längre tid än sex år om särskilda omständigheter föreligger.

Konsekvenser för universitet och landsting

Läkarförbundet är positiva till förslaget om längre sammanhängande perioder av verksamhetsintegrerat lärande (VIL) som lades fram i betänkandet För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning (SOU 2013:15). För att säkerställa att VIL-perioderna ger studenterna tillräcklig klinisk träning för att uppfylla målkraven krävs nära samverkan mellan universitet och landsting. Landstingens verksamheter kommer att påverkas av de längre VIL-perioderna. Framförallt kommer det att krävas fler utbildade och verksamma handledare. Läkarförbundet anser att en förutsättning för att den nya läkarutbildningen ska fungera är att bemanningen av handledare blir tillräcklig.

I betänkandet För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning föreslås även tillsättning av ett rådgivande organ där universiteten kan möta sjukvårdshuvudmän och professionsföreträdare för att gemensamt skapa en ändamålsenlig tillämpning av examensmålen och säkerställa den kliniska kompetensen hos de legitimerade läkarna. Läkarförbundet välkomnar förslaget och vi anser att det är önskvärt med en gemensam grundstruktur för undervisningen för att

underlätta för studenter att byta studieort, men också för utlandsstuderande att kunna beredas möjlighet att avsluta sina studier i Sverige.

Vänliga hälsningar

Sofia Rydgren Stale
Ordf, Utbildnings- och forskningsdelegationen
Sveriges läkarförbund

Hampus Carlson
Utredare
Politik och profession

hampus.carlson@slf.se
Direkttelefon 08-790 3424